

KS. GRZEGORZ PAWŁOWSKI

ur. 1931; Zamość

Miejsce i czas wydarzeń	Tomaszów Lubelski, II wojna światowa
Słowa kluczowe	Tomaszów Lubelski, II wojna światowa, okres powojenny, stosunki polsko-żydowskie, Rosjanie, Niemcy, ukrywanie się, wypas krów, pobyt w szpitalu

Koniec wojny

Przez sąsiednią wioskę wojsko rosyjskie przechodziło. Z tej wielkiej radości nie wypędziłem krów [na pastwisko], tylko poszedłem zobaczyć jak Rosjanie przechodzą. Wróciłem do domu, [wtedy] gospodarze powiedzieli: „Ty już nie możesz u nas być, zaniedbałeś swoje obowiązki, nie wypędziłeś krów, zarobiłeś przez miesiąc na koszulę, idź sobie.”. Dali mi [tylko] przenocować. Na drugi dzień rano odszedłem, nie wiedziałem gdzie [mam iść]. Poszedłem przed siebie, właściwie to było [w] kierunku Tomaszowa Lubelskiego. Przejechała furmanka, ja idę, zatrzymała się: „Chodź tu chłopcze. Gdzie idziesz?” – „Nie wiem, przed siebie.”. – „Gdzie jest twój dom?” – „Nie mam domu.”. – „Gdzie są twoi rodzice?” – „Nie mam rodziców.”. – „Jesteś sierotą?” – „Tak.”. – „To siadaj z nami.”. Zawieźli mnie aż na Majdan, bardzo dobrze mnie [tam] ludzie traktowali, ale zachorowałem. Doradzono [mi] iść do Tomaszowa Lubelskiego, to było blisko, może z pięć kilometrów. Poszedłem, [w] głowie mi się kręciło, kazano mi iść do Polskiego Czerwonego Krzyża, tam skierowano mnie do lekarza. Lekarz wyszedł i w poczekalni miał dużo ludzi, ale mnie zauważył. „Chodź no tu chłopcze.”. [Pytał]: „Kto, co?”, odpowiedziałem, że jestem sierotą. – „A jesteś głodny?” – „Jestem.”. Jego żona mi dała jeść, [a lekarz] mnie zbadał, mówi: „O, ty jesteś ciężko chory, musisz do szpitala.”. – „Nie mam pieniędzy.”. – „Dam ci skierowanie, że nie potrzebujesz pieniędzy.”. Poszedłem, przyjęto mnie, dyrektor szpitala, powiedział, że: „Możesz przyjść do mnie jak wyjdiesz ze szpitala, bo ja nie mam dzieci.”. Byłem nieśmiały, on się powinien upominać o mnie, przychodzić, spytać się czy coś, [a] on się nie interesował, chyba był zajęty. No więc, ze szpitala wyszedłem, ale do niego nie poszedłem.

Data i miejsce nagrania	2006-12-27, Tel Awiw-Jafa
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Transkrypcja	Marzena Baum
Redakcja	Weronika Prokopczuk
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"